REDIGERA BOKMANUS

– en processguide

> En bok är inte färdig bara för att man har skrivit klart den. Det är då det riktiga arbetet börjar.
>
> Majgull Axelsson

Jeanette Niemi

Bokskrivarakademin
AV KREATIONSLOTSEN

REDIGERA BOKMANUS

– en processguide

Att redigera är att ge ditt manus den kärlek och skärpa det behöver för att verkligen nå fram. I den här guiden får du en överblick över redigeringsprocessens fem viktiga steg – från helheten till detaljerna.

Syftet är att hjälpa dig se ditt manus med nya ögon, strukturera ditt arbete och ta konkreta steg framåt i redigeringen.

Använd guiden som ett arbetsverktyg: ta dig an ett steg i taget, fyll i anteckningar och listor, reflektera över vad du upptäcker – och fortsätt fila tills din berättelse glänser.



Redigeringsprocessen

– i 5 steg

Börja uppifrån. Gå ett varv i taget.

1	**Helheten** Titel, genre, målgrupp, tema, röd tråd
2	**Struktur och dramaturgi** Kapitel, kurva, scener, början/slut
3	**Karaktärer och perspektiv** Trovärdighet, utveckling, berättarröst
4	**Språk och stil** Dialog, tempo, flyt, ton
5	**Formalia och finess** Stavning, grammatik, onödiga ord, formatering

Lycka till!

Jeanette Niemi

STEG 1:
HELHETEN



När du börjar redigera är det klokt att först zooma ut. Titta på manuset som en helhet – inte på meningsbyggnad eller språk ännu, utan på bokens övergripande form och känsla. Fungerar strukturen? Håller dramaturgin? Kommer ditt budskap fram? Finns det någon del som känns långsam, förvirrande eller överflödig?

I det här skedet läser du helst hela manuset från början till slut, gärna med en penna i handen. Markera inte för mycket i texten – det viktiga är att få en översiktskänsla.

Ställ dig frågor som:

- Håller berättelsen ihop?
- Finns det en tydlig början, mitt och slut?
- Förstår jag varför berättelsen berättas?

Sammanfatta dina tankar efter genomläsningen. Vad fungerar? Vad känns svagt? Vilka förändringar lockar? Du behöver inte ha alla svar – du behöver bara börja se ditt manus med redigerarens ögon.

STEG 2:
STRUKTUR OCH DRAMATURGI



När du nu har helhetsbilden klar är det dags att granska hur din berättelse är uppbyggd. Finns en tydlig början, mitt och slut? Skiftar tempot som det ska? Leder händelserna läsaren vidare, eller stannar berättelsen upp?

Fundera också över dramaturgin. Var finns vändpunkterna? Klimaxet? Vad händer i början som väcker läsarens nyfikenhet, och hur växer konflikten fram? Även en personlig text mår bra av struktur.

Det handlar inte om att pressa in berättelsen i en mall – utan om att se till att den rytm du skapat faktiskt fungerar.

Ställ dig frågor som:

- Har texten en tydlig struktur – början, mitt, slut?
- Finns det driv i berättelsen – en känsla av rörelse?
- När händer det viktiga? Vad bygger upp till det?
- Vad behöver skalas bort eller flyttas för att stärka flödet?

STEG 3:
KARAKTÄRER OCH PERSPEKTIV



Det är genom karaktärerna vi upplever berättelsen. Hur tydliga är dina gestalter? Har de egna röster, drivkrafter, fel och drömmar? En levande karaktär är sällan perfekt – och just därför trovärdig.

Och hur låter berättarrösten? Passar den tonen och genren? Känns den närvarande eller distanserad, personlig eller neutral? Det spelar roll vem som berättar – och hur.

Det här är också ett bra tillfälle att känna efter: Har alla karaktärer en funktion? Behövs de alla, eller kan någon slås ihop, fördjupas – eller tas bort?

Ställ dig frågor som:

- Känns huvudkaraktären levande och tydlig?
- Finns utveckling, mål eller konflikt i karaktärernas resa?
- Har varje karaktär en funktion i berättelsen?
- Hur låter berättarrösten? Passar den berättelsen och målgruppen?

STEG 4:
SPRÅK OCH STIL



Språket är det som bär berättelsen. Inte bara handlingen – utan känslan, tonen, rytmen. Här handlar redigeringen om att skala bort, förstärka och förtydliga. Att välja dina ord med omsorg.

Läs texten högt. Flyter det? Skaver något? Försök se din text med nya ögon. Finns onödiga upprepningar, stela formuleringar eller klyschor? Finns det ställen där du kan visa i stället för att förklara?

Våga stryka. Våga vässa. Våga lita på att läsaren förstår.

Ställ dig frågor som:

- Är språket levande och varierat?
- Fångar det rätt ton och känsla för berättelsen?
- Finns överflödiga ord, onödiga förklaringar eller klichéer?
- Har du gestaltat där det behövs – snarare än förklarat?

STEG 5:
FORMALIA OCH FINESS



När de stora penseldragen sitter är det dags att gå nära. Det är nu du rättar till stökiga stycken, ser över kapitelindelning och dubbelkollar stavning och typografi. Den här fasen är kanske inte den mest inspirerande – men den är nödvändig.

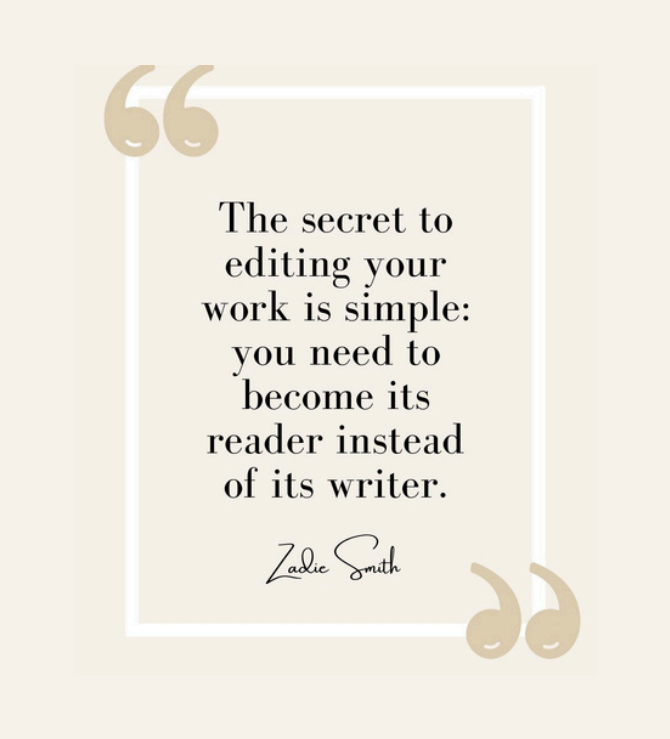
Formalia handlar om att göra din text lätt att läsa och snygg att ta emot. Tydlig styckeindelning, korrekt interpunktion och en enhetlig stil ger ett professionellt intryck. Tänk på grafiska detaljer – kursiv stil, citattecken, radbrytningar – som förstärker snarare än stör.

Och så förstås: korrekturläsning. Helst med vila emellan – eller med hjälp utifrån.

Ställ dig frågor som:

- Har du sett över struktur: kapitel, avsnitt och övergångar?
- Är det tydligt var dialog börjar och slutar?
- Är texten korrekt vad gäller stavning, interpunktion och grammatik?
- Har du ett enhetligt språkbruk genom hela manuset?

DIN TUR:
REDIGERA MERA



Tack för att du har använt den här guiden. Du har nu ett verktyg som hjälper dig se helheten, fördjupa dig i detaljerna och finslipa ditt manus med tydlig riktning.

Kom ihåg: redigering är inte att rätta – det är att skapa. Det är här din bok börjar bli den bok du vill att läsaren ska möta.

Ge dig själv tid, ha tålamod och fira varje framsteg.

Du är en skrivande människa – och den här processen är en del av din väg.



VILL DU HA MER STÖD PÅ VÄGEN?

Jag heter Jeanette Niemi och har i över femton år hjälpt skrivande kvinnor ta sina berättelser hela vägen – från idé till färdig bok.
Följ med in i Bokskrivarakademin – där väntar nästa steg.

www.Bokskrivarakademin.se